

A Múltunk Öröksége Alapítvány Tájékoztatója 2014/1 (32.)

MEGHÍVÓ

A 3143. sz. Petőfi Sándor Úttörőcsapat (Szalkszentmárton),
Szalkszentmárton Község Önkormányzata,
a Szalkszentmártoni Petőfi Sándor Általános Iskola,
a Petőfi Sándor Emlékmúzeum Múzeumbaráti Köre,
a Magyar Pedagógiai Társaság Mozgalompedagógiai Szakosztálya
a Múltunk Öröksége Alapítvány

tisztelettel meghívja Önt

Az úttörő vándortáborozás 40 éve c. rendezvényére,

melyre 2014. május 17-én kerül sor Szalkszentmártonban.

A találkozó helyszíne: Petőfi Sándor Művelődési Ház
6086 Szalkszentmárton Petőfi tér 15

Program:

I. Kedvcsináló előzetes:

A május 16-án fél 3 óráig érkezők megtekinthetik a 3143. sz. Petőfi Sándor Úttörőcsapat Iskolatörténeti projekt keretében rendezett Tavaszi virágosó játékát, sőt, helyszíni jelentkezés után részt vehetnek azon.

Este:

- alkalmi kiállítás berendezése, vándortábori naplók böngészése
- vacsora, utána tábori nótacsokor

Szállás a központban levő Dombi házban (maximális létszám: 14 fő, további jelentkezők részére 6 új matracot tudunk biztosítani, de ezekhez hálósák kell.)

II. Május 17. (Helyszín: Művelődési Ház)

10.00 – 12.30 : előadások, korreferátumok (az előzetesen jelentkezőknek május elején részletes programot küldünk)

12.30 – 14.00 : ebédszünet (birkapörkölt helyben, de van étkezési lehetőség a Szalki Fogadóban is, akik ezzel kívánnak élni, azoknak délelőtt megrendelhetjük, hogy időben elkészüljön.)

14.00 – 15.30 : pályázati díjkiosztás, vita

15.30 - : Petőfi Múzeum megtekintése, megemlékezés Majsai Károlyról.

A maradni szándékozóknak május 17-én éjszakára is biztosítunk szállást.

A rendezvényen részvételi díj nincs, de szállást és étkezést csak előzetes jelentkezés alapján tudunk biztosítani.

Szállásköltség: a Dombi házban nincs, de rendelhető szállás a Szalki Fogadó Motelben is (a kétágyas szoba ára 5500Ft.)

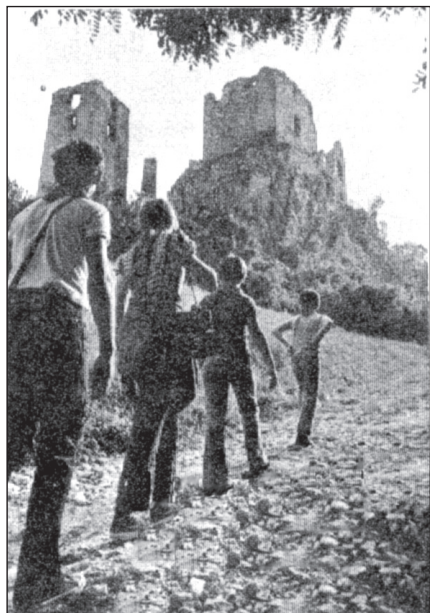
Étkezés : 16-án vacsora 1000 Ft, 17-én ebéd 1500Ft (birkapörkölt, vagy a fogadóban a la carte)

Kérjük részvételi szándékát, valamint az igénybe venni kívánt szolgáltatásokat (kér-e szállást, hány éjszakára, kér-e vacsorát 16-án, ebédet 17-én) jelezze a következő elérhetőségek valamelyikén **2014. május 5-éig**:

Kerner Erzsébet
6086 Szalkszentmárton Malom u. 15.
kernerzsi@gmail.com
(20) 479-88-93

Kérjük továbbá, hogy aki teheti, egy kis házi süteménnyel, nótafakasztó innivalóval járuljon hozzá a rendezvény sikeréhez.

Közlekedés: autóbusszal Budapest Népliget autóbusz-pályaudvarról Szalkszentmárton bejárati út megállóig (17-én 8.05-kor indul a busz). Az ezzel a busszal érkezőknek a helyszínre szállításáról gépkocsikkal gondoskodunk.

1973-ban kísérletképpen két útvonalon indultak el az első úttörő vándortáborozók, a következő évben pedig – éppen negyven esztendeje – tízezernyi pajtás indult hazánk legszebb tájainak felderítésére. Az évforduló alkalmából közöljük a vándortáborozás legendás szervezőjének, a tavaly elhunyt Szloboda Árpádnak a cikkét, amely első alkalommal az Úttörővezető 1973. évi 12. számában jelent meg.

új utakon a Mecsekben és a Bakonyban

sét. Ezek a felismerések ösztönözték az országos elnökséget, hogy kezdeményezze, segítse az úttörő vándortáborozás újszerű módjának meghonosítását és szervezze a társadalmi összefogást a mozgalom céljainak sikeres megvalósítására.

A vándortáborozások alapfeltételének megteremtésében első számú segítőkink az Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaságok voltak. Üres erdészlakásokat, munkásszállásokat hoztak rendbe és adtak át szállások céljaira. Megértő támogatásuk nélkül a mozgalom nem indulhatott volna el és nem folytatódhatna a jövőben sem. Segítőkészséget tapasztaltunk a kereskedelmi szervek és azon iskolák igazgatói, dolgozói részéről is, ahol ugyancsak szálláshelyek voltak.

A tapasztalatok azt mutatják, hogy bevált a vándortáborozásnak az a rendszere, hogy a 25–30 fős úttörőcsoportok kétnaponként egymást követve, és a szálláshely-bázisokon két-két napot eltöltve, haladjanak végig a vándortábor útvonalán. Ez a menetrendszerű pontosság volt az alapja az ellátás megszervezésének, és az útvonalprogram teljesítésének. A hét szálláshely-bázison töltött napok kötetlenebb, választható programjai jól egészítették ki az útvonalprogram viszonylagos kötöttségét.

Az úttörők általában, jól bírták a gyalogtúrát. Különösen azok, akik úttörőcsapatuk programjaként kisebb túrákon már részt vettek. Halottunk olyan véleményt, hogy a kétételes vándortáborozás ideje hosszú, mégis volt olyan csoport, amelyik egy-két nappal még megtoldotta saját programját.

Az úttörőket megragadta a mecseki és a bakonyi táj szépsége, a hegyvidék,

az erdő. Érdekes volt számukra az erdészek, a vadőrök, a favágók, a mészégetők munkája. (A csoportok kb. 80 százaléka alföldi, budapesti és nagyvárosi úttörőcsapatból került ki.) Maradandó élményt nyújtottak az üzem- és a tsz-látogatások, a történelmi nevezetességek megismerése. A szálláshelyekről indult portyákon, helyi túrákon megismerkedtek a környékkel. Tábortüzek, VIT-programok, sport, játék és sok más Ötletes program egészítette ki a csoportok elfoglaltságait. A csoportok többségénél a közösségi szellem jó volt.

Az útvonalak néhány bázisán az úttörők és a vezetők szívesen vették, hogy maguknak kellett főzniük. Igaz, több gondot jelentett, mint a vendéglői étkezés, de ezt eredeti úttörő elfoglaltságnak tekintették. Komoly segítséget adtak e munkákhoz azok a szülők, pártoló tagok, akik ugyancsak, vállalták a vándortáborozás nehézségeit.

A szálláshely-bázisok egyszerűek, de az egészségügyi követelményeknek megfelelőek voltak. Nem törekedhettünk a bonyolult előkészítést és fenntartást igénylő komfortos szálláshelyekre. A csoportok vezetőinek figyelmét felhívtuk az öntevékenység, az önkiszolgálás kialakítására. A csoportok többsége megfelelt ezeknek a követelményeknek, amelyek igen hasznosak az úttörők nevelésében. Maguk takarították,

„Én a vándortáborozás híve lettem. Helyes, hogy az országos elnökség megszervezte. A gyerekek a táborozásnak ezt a formáját élvezik a legjobban, a közösség összekovácsolódik, állóképességük fejlődik, jellemük formálódik, találékonyságra és kitarásra neveli őket. Szép út volt, érdemes volt eljönni.” — így ír Salánki István, mezőtúri úttörővezető, a bakonyi úttörő vándortábor városi bázisnaplójában. De ehhez hasonló bejegyzések más bázisok naplóiban is olvashatók úttörők, úttörővezetők tollából.

Összességében sikeresen zárult az Országos, a Baranya és a Veszprém megyei úttörőelnökségek vándortábor mozgalma, amely a Mecsek és a Bakony felfedezésére buzdított. 1973 nyarán 54 úttörőcsapatból több mint 1300 úttörő volt részese a két-két hetes vándortáborozás élményeinek. A tapasztalatok birtokában szükséges levonni néhány következtetést, hogy 1974 nyarán az expedíciós vándortáborok az úttörők nevelését még hatékonyabban szolgálják.

A vándortáborozás, mint az úttörő táborozás egyik formája, nem ismeretlen az úttörőcsapatok életében. Kiváló eszköze a hazaszeretetre, a közösségi életre, az öntevékenységre nevelésnek. A vándortáborok szervezése — mindezek ellenére — korábban nagyon kevés úttörőcsapat programjában szerepelt. Elsősorban a szervezési, az anyagi nehézségek; a szálláshelyek hiánya; a vezetők bántortalansága akadályozták elterjedé-

szépítették szálláshelyeiket, azok környékét. A jó tapasztalatok ellenére mégis az önkiszolgálás terén adódott a legtöbb probléma. Néhány csoport rendetlenül, piszkosan hagyta el szálláshelyét, megkeserítve ezzel az utánuk jövő csoport első óráit. Ezek a jelenségek azt a veszélyt is magukban hordozzák, hogy a csoportok láncolatszerűen rendetlenül hagyják szálláshelyeiket. Elgondolkodtató volt néhány csoportnál az az igénytelenség, hogy nem használták az úttörők a magukkal hozott lepedőket. A vezetőknek az előkészítésben és a vándortáborozás során az ilyen szabályok betartására nagyobb gondot kell fordítaniuk.

Szólni szeretnék az úttörővezetők, közöttük számos KISZ-tag ifjús vezető lelkesedéséről, mozgalmi hivatástudatáról. Gyakran bizony megfelelő turisztikai ismeretek, vagy az útjelzések hiánya miatt nehéz helyzetben voltak. Sokan közülük menet közben újították fel tájékozódási, térképészeti ismereteiket, de eredményesen végigvezették csoportjaikat az útvonalon. Örvedetes volt az tény, hogy a csoportok kb. 60 százalékát nő úttörővezetők vezették, nem rosszabbul, mint a férfiak.

Szeptember első napjaiban tapasztalatszerére hívtuk a vándortáborok csoportvezetőit Csillebércre. A tanácskozás összegezeként a résztvevők szinte egyöntetűen kérdezték: Hol lesznek jövőre expedíciós vándortáborok. Mert készülünk és jövőre is indulunk vándortáborozásra.

Bízunk abban, hogy a vándortábor mozgalomba újabb úttörőcsapatok is bekapcsolódnak, és alapos felkészüléssel elindulnak majd a Nem térkép e táj... expedíció nagy vállalkozásának teljesítésére. A helyi úttörőelnökségek nagytúrái, táborozásai, az önálló csapattáborok mellett újabb lehetőségek nyílnak a tettek beszélnek! jelmondat valóra váltására a jövő évi expedíciós vándortáborokban : a Mecseken és a Bakonyon kívül a Pilis „Vöröskő” expedícióján; a „Partizánok útjain” expedíción, Nógrád és Borsod megyében; a Zempléni expedíción, vagy a kerékpáros úttörőknek a Tiszántúli és a Dunántúli expedíción.

SZLOBODA ÁRPÁD

az Országos Úttörő Táborozási és Turisztikai Szakbizottság titkára

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

A Múltunk Öröksége Alapítvány – az úttörő vándortáborozás 40. évfordulójához kapcsolódóan – pályázatot hirdet Marton Jenő emlékére.

A pályázat témája:

Emlékeim, tapasztalataim a vándortáborozásról.

A pályázatokat 2014. április 30-áig kell benyújtani postán dr. Tóth József címére (1125 Budapest Trencsényi u. 48.) vagy digitális formában revesz.gyorgy@multunkoroksege.hu e-mail címre. A pályázatok terjedelme kötetlen.

A pályázatokat háromtagú bizottság bírálja el, melynek tagjai dr. Nagy Józsefné, dr. Pap István és dr. Tóth József.

A pályázat eredményhirdetésére 2014. május 17-én Szalkszentmártonban kerül sor, a legjobb pályázatok oklevél-díjazásban részesülnek, és erről beszámolunk a Múltunk Öröksége Alapítvány Tájékoztatójában.

BESZÁMOLÓ

a Múltunk Öröksége Alapítvány 2013. évi tevékenységéről

Alapítványunk 2013-ban alapszabályának megfelelően, törvényes keretek között folytatta tevékenységét, habár működését rendkívüli körülmények nehezítették.

Személyi feltételek

2013-ban alapítványunk kiegyensúlyozott személyi feltételekkel működött, a kuratórium és a felügyelőbizottság összetétele nem változott. Köszönjük a kuratóriumunk munkáját évek óta rendszeresen segítő Magócsi Zoltán által felajánlott szállítási lehetőséget.

Kuratóriumi ülések

2013-ban a kuratórium öt alkalommal (február 15-én, április 20-án, június 7-én, október 19-én és december 15-én) ülésezett. A kuratóriumi ülések minden esetben határozatképesek voltak, azokon a felügyelőbizottság is képviseltette magát, valamint dr. Szabó Imre alapító (4 alkalommal) és a február 15-ei ülésen Székely Mária könyvelő is részt vett. A kuratóriumi ülések helyszíne többségében a Pedagógusok Szakszervezete XIV. kerületi helyisége volt (Budapest XIV. Thököly út 94.), június 7-én pedig dr. Pap István meghívásának eleget téve kecskeméti lakásán került sor rendkívül hangulatos, e mellett eredményes kuratóriumi ülésre.

Kapcsolatok

Továbbra is jó szakmai kapcsolatunk van a Magyar Pedagógiai Társaság Mozgalmopedagógiai Szakosztályával (MPT MOPED), a korábbinál lazább a Magyar Úttörők Szövetségével, valamint a zánkai Gyermekek- és Ifjúságszervezet-történeti Múzeummal és Könyvtárral.

Díjak, kitüntetések

A Marton Jenő Emlékplakettet idén Gunity Józsefnek és Gunity Józsefnének ítélte oda a kuratórium. Az emléklakettet július 11-én Madarason, a Robinson Táborban adtuk át.

Ebben az évben a Marton Jenő-emlékérem újabb tíz példányát rendeltük meg és vettük át az alkotótól, Pál Mihály Munkácsy-díjas szobrászművésztől

A partner iskolák 2013-ban is örömmel vették megkeresésünket. A kuratórium elfogadta mind a négy partner iskola felterjesztését. A díjakat június 15-én Keszthelyen **Szabó Annának** Révész György, a kuratórium elnöke, Sármelléken **Molnár Maximiliánnak** Kalotay Gábor, a felügyelőbizottság elnöke, Rezi-ben **Cserép Máténak** és Zalaváron **Kovács Bencének** Magócsi Károlyné, a kuratórium tagja adta át, mind a négy esetben a tanévzáró, ill. a ballagási ünnepség keretében.

Sajnálattal az Ezüsfokos-vándordíjra 2013-ban nem érkezett előterjesztés a Természetbarát Fialatok Szövetségétől.

Kiadványok, Tájékoztató

2013-ban két alkalommal jelent meg alapítványunk Tájékoztatója, amelyet postai úton juttattunk el támogatóinkhoz.

Az elmúlt évben jelent meg a Mozgalompedagógiai füzetek hatodik köteteként a 2012. május 11-én a Magyar Pedagógiai Társaság Mozgalompedagógiai Szakosztálya és Hagyományismereti szakosztálya által a Hagyományok Házában *A hagyományok szerepe a gyermekszervezetek tevékenységében* címmel rendezett konferencia kötete, melynek nyomdaköltségeihez alapítványunk – kuratóriumi döntés alapján – 10.000Ft-tal járult hozzá.

Előrehaladott állapotban van a Mozgalompedagógiai füzetek 7., a vándortáborokkal foglalkozó kötetének szerkesztése, amelynek összeállításában és szerkesztésében jelentős szerepet vállalt alapítványunk.

Hosszú előkészítés után ugyancsak az elmúlt évben sikerült közreadni a 2005-ben megjelent *Úttörőmozgalmi életrajzi lexikon* dr. Tóth József által összeállított kiegészítő kötetét. A kiadványban az első kötetből kimaradt 61 úttörővezető társunkról találunk részletes információkat. A kiadvány nyomdai munkáit – dr. Pap István közvetítésével – a Kecskeméti Főiskola nyomdája végezte. Különösen örvendetes, hogy a kötetet előkészítő adatgyűjtés során sikerült kapcsolatba kerülni számos olyan egykori úttörővezetővel, akiknek az elérhetőségét korábban nem ismertük.

Gyűjtemény

Tovább gyarapodott gyermekmozgalmi (ezen belül elsősorban úttörőmozgalmi) gyűjteményünk. Az egyébként örvendetes tények gyakran szomorú oka, hogy a gyűjteménybe hagyatékból származó dokumentumok, relikviák kerülnek, mint pl. legutóbb, Várad István halálát követően az egykori Úttörőegyüttes szinte teljes iratanyaga.

Továbbra sem került sor a gyűjteményünk tárolásával kapcsolatos tárgyalásra az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeummal, valamint a zánkai Új Nemzedék Központban bekövetkezett változások miatt a

zánkai Gyermekek- és Ifjúságszervezet-történeti Múzeummal és Könyvtárral sem.

Gazdálkodás

2013-ban tovább csökkent az 1%-okból befolyó összeg, a 2012. évi 68.326Ft-tal szemben (ami egyébként is a 2011. évinek alig fele volt) mindössze 26.603Ft-ot utalt át a NAV. Ugyanakkor – vélhetően többek között a Tájékoztató 2013. évi második számában megjelent felhívás hatására – mintegy 50%-kal emelkedett a támogatásként októberig beérkezett összeg, amely így – bár nem érte el az előző évit – 159.000Ft-os összegével meghaladta a 2010-es és 2011-es évit. **Köszönetet mondunk mindazoknak, akik támogatásukkal elősegítették alapítványunk működését.**

A 2012 decemberében a Nemzeti Együttműködési Alaphoz a 2013. évre benyújtott működési pályázatunk – bár az előző évihez hasonlóan ez is érvényes volt – ezúttal sem nyert. Az elmúlt év novemberében ismét benyújtottuk – ezúttal 2014-re vonatkozó működési pályázatunkat, amelyet érvényesnek nyilvánítottak, de döntés a beszámoló készítésének időpontjáig még nem született.

2013-ban két rendkívüli kiadásunk adódott, amely felborította a költségvetést. Hozzá kell tenni, hogy ez inkább tervezési hiányosságként értékelhető, hiszen mindkét kiadásra, az új Marton-érmek elkészíttetésére és a az Úttörőmozgalmi életrajzi lexikon kiadására már korábban készültünk, csak az év elején még bizonytalan volt ezek időzítése. Bár mindkét kiadást jóváhagyta a Kuratórium, a jövőben gondosabb tervezéssel kell figyelembe venni a költségvetési év során felmerülő kiadásokat.

Alapítványunk könyvelését az elmúlt évben is a Székely Bt. vezette. A könyvelés az előírásoknak megfelelő volt, adóbevallásunk és a statisztikai adatszolgáltatás időben elkészült, a szükséges információkat mindig pontosan megkaptuk, ezért köszönet illeti Székely Mária könyvelőt.

Egyebek

Záhonyi Ede és dr. Szabó Imre alapítók 2013 novemberében nyújtották be a Fővárosi Törvényszékhez az Alapító Okiratunk módosítására irányuló kérelmet, amelyről a végzés a beszámoló összeállításának időpontjáig nem érkezett meg.

Ez évben sem történt meg alapítványunk leltározási és értékelési szabályzatának kidolgozása.

A MÚLTUNK ÖRÖKSÉGE ALAPÍTVÁNY 2014. évi MUNKATERVE

1. 2014-ben négy alkalommal – februárban, májusban, szeptemberben és novemberben – tervezünk kuratóriumi ülést.

Felelős: Révész György
Határidő: folyamatos

2. 2013-ról áthúzódó feladatunk, hogy újragondoljuk a Marton Jenő emlékére kiírt pályázatok rendszerét.

Felelős: Révész György
Határidő: május 31.

3. Hatékonyabb együttműködést alakítunk ki a Magyar Úttörők Szövetségével és a Természetjáró Fialatok Szövetségével.

Felelős: dr. Tóth József, Várhelyi Miklós
Határidő: folyamatos

4. Továbbra is folyamatos feladatunk új támogatók bevonása, jelenlegi

támogatóink aktivizálása, támogatói adatbázisunk frissítése.

Felelősök: a kuratóriumi és a felügyelőbizottság tagjai
Határidő: folyamatos

5. Ugyancsak 2013-ról áthúzódó feladatunk, hogy kidolgozzuk és elfogadjuk – immár a kettős könyvvitellel szabályainak megfelelően – alapítványunk leltározási és értékelési szabályzatát.

Felelős: Révész György
Határidő: november 30.

6. Továbbra is folyamatos feladatunk mozgalomtörténeti gyűjteményünk bővítése, egyúttal lépéseket kell tennünk az összegyűlt anyag szakszerű és biztonságos tárolása érdekében. Ennek érdekében együttműködünk a Magyar Pedagógiai Társaság Mozgalom-

pedagógia Szakosztályával, az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeummal. Aktuális tennivalók:

a) megfelelő stratégiát kell kidolgoznunk arra az esetre, ha a gyűjtemény tárolása jelenlegi helyén a továbbiakban már nem megoldható, vagy nem fér el,

b) a gyűjteményről készült nyilvántartást hozzáférhetővé tesszük honlapunkon.

Felelősök: Révész György
Határidő: folyamatos

7. Örömmel vállalt fontos kötelezettségünk az alapítványi díjak és támogatások odaítélése. 2013-ben a következő díjak átadását tervezzük:

a) Marton Jenő-emlékérem
Felelős: Révész György
Határidő: szeptember 30.

b) Marton Jenő-díj (4db, együttműködve a partner iskolákkal)
Felelős: Magócsi Károlyné
Határidő: június 16.

c) Ezüstfokos vándordíj (együttműködve a Magyar Úttörők Szövetségével és a Természetjáró Fiatalok Szövetségével)

Felelős: dr. Tóth József, Várhelyi Miklós
Határidő: augusztus 31.

8. Baráti találkozó keretében Szalkszentmártonban emlékezünk meg a vándortábori mozgalomról, valamint közreműködünk a Mozgalompedagógiai füzetek következő, e témával foglalkozó kötetének előkészületeiben és megjelentetésében, annak kiadásához az alapítvány 40.000Ft támogatást nyújt. Ugyancsak a Mozgalompedagógiai füzetek sorozatban tervezzük megjelentetni dr. Pap István A jó Pap is holtig tanul c. visszaemlékezés-kötetének rövidített változatát, e célra is 40.000Ft-ot szavazott meg a kuratórium.

Felelős: Kerner Erzsébet, Révész György, dr. Pap István, dr. Szabó Imre
Határidő: folyamatos

9. Felújít(tat)juk az 1998-ban, a tábor 50. évfordulóján Csillebércen emelt emléktáblát. E célra 20.000 Ft költségvetési forrást szavazott meg a kuratórium.

Felelős: Kalotay Gábor, Révész György, dr. Szabó Imre
Határidő: június 2.

10. További lépéseket teszünk az egyensúlyi gazdálkodás érdekében. E célból

a) intenzívebben figyeljük a pályázati lehetőségeket,

Felelős: Révész György
Határidő: folyamatos

b) keresni kell a támogatások növelésének lehetőségét

Felelősök: a kuratóriumi és a felügyelőbizottság tagjai
Határidő: folyamatos

11. Kommunikációs feladataink

a) 2014-ben is legalább két alkalommal jelentjük meg Tájékoztatónkat.

Felelős: Révész György, dr. Szabó Imre
Határidő: március 15., szeptember 15.

b) Gondoskodunk honlapunk rendszeres karbantartásáról.

Felelős: Révész György
Határidő: folyamatos

ÚTTÖRŐ EMLÉKHELYEK - 2014

1986-ban jelent meg a „kék füzet”-ként ismert Úttörő-emlékhelyek gyűjteménye, amely bemutatta az országban akkor fellelhető úttörőmozgalmi jellegű szobrokat, emléktáblákat, kopjafákat, erdei létesítményeket, stb, amelyeket a helyi közösségek állítottak.

Mivel ez a füzet ma már viszonylag kevés helyen fellelhető, emlékeztetőül legalább a szerkezeti felépítését szeretnénk megismertetni az érdeklődő Olvasókkal.

A kiadvány az alábbi fejezetekből áll:

- I. A Tanácsköztársaság idejéhez kapcsolódó úttörőmozgalmi emlékek.
- II. Munkásmozgalmi úttörőcsapatnévadók emlékei
- III. A felszabaduláshoz kapcsolódó emlékek
- IV. Az 1945 utáni első úttörőcsapatok és úttörőlétesítmények emlékei
- V. Évfordulók, úttörőmozgalmi akciók emlékei,

Mivel az országban legtöbb helyen az iskolák államosítása után – az 1948/49. tanévben – alakultak meg az úttörőcsapatok, és ekkor ünnepeltük az 1848/49. évi forradalom és szabadságharc 100. évfordulóját is, ezért ezen események 40. évfordulóján – 1988-89-ben – örvendetesen megnőtt az úttörő-emlékek száma is. Természetes igényként vetődött fel, hogy készítsünk egy bővített kiadást, amelybe már belefoglalhatnánk a legújabb emlékhelyeket is. Ezeket a szép reményeket azonban a rendszerváltás elhervasztotta, politikai karanténba zárva az úttörőmozgalmat, megbélyegezve annak sokirányú, évtizedes, eredményes nevelőmunkáját. Sok helyen a kö-

zép kori képrombolók példáját követve a rendszerváltó hitújítók bár dühvel estek neki a mozgalmi emlékeknek is:

A múltat végkép eltörölni! harsogták cinikusan, és darabokra törték az emléktáblákat, a névadók szobrait, szemébe dobták az évtizedeken át gyűjtött értékes mozgalom-pedagógiai dokumentumokat...

Eközben eszükbe sem jutott, hogy az életre szóló szép úttörőélményeket ezzel nem törölhetik ki az egykori úttörők szívéből és agyából, mert a bennük élő szellemi, pedagógiai emlékművek megsemmisíthetetlenek! Elismerés illeti azokat a Pedagógusokat, Szülőket és patronáló Barátainkat, akik bátran szembeszálltak ezzel a barbarizmussal és megvédtek, mentették az emléktárgyakat — a Jövőnek!

A Múltunk Öröksége Alapítvány most arra vállalkozik, hogy országos szinten felmérje és bemutassa a megmaradt emlékeket.

Ehhez kérjük mindazon Barátunk segítségét, akik fontosnak tartják ezt az emlékőrzést. Mivel külön apparátus ehhez sem áll rendelkezésünkre, ezért azt kérjük, hogy „háznál-háznál járva”, lakóhelyeteken nézzétek meg, hol, milyen úttörőemlék maradt meg és ennek rövid leírását, – ha lehet, fotóját – küldjétek el dr. Tóth József címére (1125. Budapest Trencsényi u 48), aki vállalta ennek a kiadványnak az összeállítását.

Értékmentő, hagyományörző segítőketek ELŐRE is tisztelettel megköszönjük.

2014. január

A Múltunk Öröksége Alapítvány
Kuratóriuma

Valkói találkozó

Molnár Antalnak a Valkói Általános Iskola nyugalmazott igazgatójának, egykori úttörővezetőnek és táborparancsnoknak kora tavasszal, amikor az ibolya nyílik, s fehérbe öltözik a kőkenyibokor - egy régi úttörőtábor emléke jutott az eszébe.

1958 nyara volt, amikor az első úttörőtábor szervezte a Valkói Gyerekeknek, a Valkói Erdőben, az úgynevezett Farkaslyukban.

Elhatározta, hogy -A Találkozások Évében Valkón - megszervez egy találkozót egykori úttörőinek, akik valamikor, valahol táboraikban részt vettek.

A találkozó tervét elmondta Sziráki Szilárd polgármester úrnak, aki egyetértett a találkozó elképzelésével és rögtön felajánlotta segítségét a találkozó létrehozásában, amit ezúton is köszönünk neki.

A sikeres szervezőmunka után elérkezett a találkozás napja: 2013. július 27. A találkozóra érkezők az iskolánál gyülekeztek, és együtt indultak a Valkói Erdőbe a romantikus Szépjuharfa-i erdészházhoz. Itt szeretnénk megköszönni a Pilisi Parkerdő Valkói erdészeti és külön Magyar Ferenc erdészeti vezetőnek, hogy rendelkezésünkre bocsátotta az erdészházat.

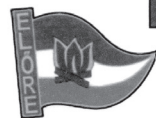
Molnár Antal, mint az ideiglenes emléktábor vezetője az egykori úttörő táborvezetői egyenruhában - nagy taps kíséretében - fogadta és köszöntötte a társaságot, akik veterán úttörőkből úttörőveteránok lettek. Hangsúlyozta, hogy legyen ez a mai nap a kötetlen beszélgetések, a régi szép emlékek felidézésének napja.

„Emlékeink az egyetlen paradicsom, amelyből nem űzhetnek ki bennünket”

Régi időkre emlékszel-e még...? és dalolták közösen a tábori dalokat.

A TALÁLKOZÁSOK ÉVÉBEN VALKÓN RÉGI IDŐKRE EMLÉKSZEL-E MÉG?

Emlékezzünk a régi úttörő évekre, a táborozásainkra, 1958. első táborunkra a Farkaslyukban (a Valkói Erdőben), és a további önálló, valamint járási és megyei táborokra!

Szeretettel meghívom mindazokat, akik valamikor, valahol úttörő-táboraikban részt vettek, egy közös találkozóra, a közvetlen hozzátartozóikkal együtt.

A találkozás időpontja:
2013. július 27. (szombat) 9 óra kor a Valkói Iskolánál.

Együtt indulunk tovább a Valkói Erdőbe, a Szépjuharfa-i erdészházhoz, a közös emlékek felidézésére, s egy jó bográcsozásra.

Szeretettel várunk Benneteket!

„Előre”

Molnár Antal és az ideiglenes táborozási bizottság

Összejtek közel harmincan, de ma már sokan párjukkal érkeztek, s most együtt idézik fel az első és a későbbi táborozásuk emlékeit. Köztük Pintér Mihály, Balassa Imre, Pál István, akik vidáman mesélik valamikori éjszakai őrőségük nehéz perceit. Az történt annak idején, hogy úgy éjfél körül két fénycsóva tűnt fel a távolból - egy személyautó. Amikor a tábor közelébe érkezett, az örök megállították és az autóból kilépő személyeket igazoltatták. Ők az Erdő- és Vadgazdaság vezetői voltak, - vadkan lesre érkezve.

A váratlan éjszakai vendégek és Molnár Antal táborvezető közös dicséretben részesítették a tábor éber és határozott éjjeliőreit. Az emlékek virulnak a felidézett történeten, miközben jó ízűen fogyasztják az ebédre készített vaddisznópörköltet, amit Máté Imre közös barátjuk mesterszakács módjára készített.

A nagyon finom ebéd után is sorra mesélik a táborok élményeit.

- Molnár Antal az akkori úttörő-évek idején a Gödöllői Járási Úttörő-elnökség Táborozási Szakbizottság vezetője volt.

- Azt kérdezed, hogy hol táboroztam, merre voltam a rám bízottakkal? - Nehéz volna mindet felsorolni. Hazánk szép, romantikus tájain: a Valkói Erdőben, a Bükkben, a Mátrában, Balatonlellén, Zamárdiban, Aggteleken, Bakonyban, stb. Vendégeskedtünk Csehszlovákiában és az NDK-ban is 12- 12 napot mindkét helyen, és sok szép természetjárást, túrát tudhatunk magunk mögött. Úttörői voltunk az úttörőmozgalomnak, s most büszkén ünnepeljük, hogy az idő múlásával veterán úttörők lettünk.

A találkozón részt vett egykori úttörők, táborozók:

Molnár Antal
Molnár Antalné
Pintér Mihály
Pál István
Balassa Imre
Bozlék János
Bozlék Jánosné
Párkányiné Balogh Erzsébet
Törökné Szabó Erzsébet
Vidákné Rácz Teréz
Tóth László
Juhász László
Feczkoné Bene Erzsébet
Bene Mária
Gódmóné Tóth Mária
Balogh Andrásné Erzsébet
Valamint a hozzátartozók és a vendégek.

Sok kellemes emlékekkel zárult a nap.

- FIK

(A VALKÓI HÍRMONDÓ szíves engedélyével)

Szívesen veszünk minden, alapítványunk, a kuratórium munkájával, vagy a Tájékoztatóval kapcsolatos visszajelzést. Ezért is örültünk az alábbi levélnek, amely még ősszel érkezett.

Szia Gyuri!

Örömmel írom, hogy megkaptuk a Múltunk Öröksége Alapítvány Tájékoztatóját. Köszönjük! Egy ültő helyben ki is olvastuk, természetesen a madarasi események érdekelték első sorban. Mindent gyűjtök, ami a településünkkel kapcsolatos, érthető, hogy ez a Józsiékkal készült riport is ezen értékek közé tartozik. Nagyon frappáns kis leírás, ami már azért is érték, mert minden szava igaz. Józsiék hatalmas energiával végzik ezt a munkát, bizony gáncsoskodók mindig is akadtak, bár mára már sokkal többen állnak mellettük, mint a rendszerváltás idején. El kell ismerni, hogy rengeteg energiát fektettek ebbe a munkába, nem csak nyaranta, hanem év közben is. Minden kitüntetést, elismerést, biztató szót csak nyaralunk.

A nyáron készült fotókat fel is tettem a Facebookos oldalamra a számítógépre. Sokan visszajeleztek, hogy örülnek Gunityék kitüntetésének, azt is leírták, hogy nagyon megérdemlik áldozatos munkájukért. Aztán később is kimentünk a táborba, vittük megint a fényképező masinát, így a következő turnus fotói is felkerültek az internetre. Ezeket is továbbítottam Neked a napokban.

Megkerestem a honlapotokat is. Elolvastam Józsiéről, Ibolyáról és Gábor fuokról szóló riportokat. Ott találtam aztán egy érdekes leírást Homlói Ferenc pécsi régi úttörővezetőről. Ennek aztán nagyon örültem, mert a kedves pécsi barátnőm Kallós Sándorné (Kati) sokat mesélt a Feri által vezetett táborokról, hiszen ők ismerik egymást. Én ugyan Homlói Ferivel sohasem találkoztam, de felhívtam Kati barátnőm figyelmét a cikk elérhetőségére. Lám, ilyen kicsi a világ.

Kedves Gyuri!

Végezzétek ezt a mai világban talán nem is annyira elismert feladatot továbbí elkésedéssel. Örülünk Lacival együtt, hogy megismerhettünk Titeket. Szabó Imrénének is minden jót kívánunk. Ha legközelebb errefelé jöttök, akár spontán kiruccanásként, gyertek be ismét hozzánk is. Kedves vendégeink lesztok, csak előre jelezzétek.

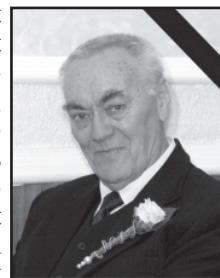
Szép őszi napokat, jó egészséget kívánunk!

Öleléssel:

Joli és Laci

Somogyi Adolf

1964-ben szerzett tanári oklevelet a Szegedi Tanárképző Főiskolán, matematika-fizika-testnevelés szakon. Oroszlányban kezdett tanítani, majd 1969-től egy

pestszentimrei iskolában dolgozott. A tanári pályától való kis kitérő után, 1975-től a mai Tancsics utcai Általános Iskolában tanított.

A XVIII. kerületben a lakótelepek építése miatt ebben az időben nagymértékben megnövekedett a gyermekek létszáma, ezért szükségessé vált a nyári táboroztatás megszervezése, mely a kerületi Úttörőház feladata volt. Adolfot az addigi tevékenysége alapján a táborozás szakemberének tekintette a kerület vezetése, ezért felkérték az Úttörőház igazgatói teendőinek ellátására, mely intézményt 1980-tól a 2000-ben történt nyugdíjazásáig vezette.

Több új táborhelyet kutatott fel, melyekből a diósjenői és a törökmezői működött tartósan.

A közművelődés területén is több módosítást kezdeményezett. A vezetése ideje alatt a kiscsoportos foglalkozások (szakkör, tanfolyam) mellett nagyobb hangsúlyt kapott a szabadidős tevékenység, elindultak a vetélkedő sorozatok, az amatőr művészeti versenyek, új versenyformában szervezett sportversenyek, megkezdődött a társastánc-oktatás, az intézményben indult a mára sikeressé vált *Botafogo Táncgyűttes*.

Sikerült kerületünkben a sísportot is meghonosítani, az Úttörőház parkjában létrehozva egy dombot, melyre épített műanyag sípálya segítségével sí tanfolyamokat szervezhetett az intézmény.

A nevéhez is kötődik az Úttörőház 1989-ben kezdeményezett, Diákcentrummá történő átnevezése.

Adolf aktív részvételt vállalt a kerület szakmai életében, nagyon jó kapcsolatot ápolt a társintézményekkel, valamint sok munkatársával baráti kapcsolatban is volt.

Nyugdíjazása után is sokszor megfordult az időközben ismét átnevezett intézményben, a jelenlegi Bókay-kertben, barátaival rendszeresen itt pingpongozott, amíg betegsége engedte.

(A <http://www.bp18.hu> szíves engedélyével)

Veszteségeink

Berezky Gábor

Compton Nobel-díjas fizikus szerint: „Eletünk értelme határozza meg életünk értékét.”

Berezky Gábor, aki elment közülünk, nagyon értékes életet élt. Élete értelme az volt, hogy gondoskodott tanítóként és úttörővezetőként a gyerekekről, akiket a Sors rábízott, családfőként pedig feleségéről, két gyermekéről és hat unokájáról.

1953-tól tanított Hergevicán, Balotaszálláson, Mélykút Öregmajorban, majd Jánoshalmán nyugdíjba vonulásáig. 1959-65 között a kiskunhalasi járásban úttörőtitkárként tevékenykedett. Utána még hosszú ideig tagja volt az elnökségnek és a táborozási szakbizottságnak.

1975-1989 közt igazgatóhelyettesként dolgozott a jánoshalmi általános iskolában. Több kitüntetést kapott odaadó munkájáért: Kiváló úttörővezető (1961), „Testnevelés és Sport Kiváló Dolgozója” (1966), Úttörővezető

Érdemérem (1974), Kiváló Munkáért (1980), Kiváló Munkáért kitüntető jelvény (1986), Aranydiploma (2004).

Mindig mindenre talált időt. Az életet és a munkát sokszor hasonlította a maratoni futáshoz, amelyet nem az elején kell megnyerni, hanem lassan de biztosan, bátran és hűségesen végig kell futni.

Úttörővezetőként megbízható, pontos ember volt, akire mindig lehetett számítani. Nem voltak előítéletei. Mindenkit a cselekedetei alapján értékelt, akár beosztottról, akár feljebbvalóról volt szó. Az úttörőmozgalmat legjobb emlékei között őrizte. Családja kérésére hamvainál volt úttörővezető társai piros nyakkendőben álltak és hajtottak fejet emléke előtt.

Megélte a mindennapokat a maguk teljességében. És nem csak élt. Ő most is él: mindaz az idő, amit velünk töltött, mindaz a figyelmesség, amivel megajándékozott bennünket, valamilyen titokzatos módon bennünk él tovább.

dr. Pap István

Ezüstfokos

A Magyar Úttörők Szövetsége és a Múltunk Öröksége Alapítvány nevében, a Természetjáró Fiatalok Szövetsége javaslata alapján adta át február 23-án Budapesten, a Természetjáró Fiatalok Szövetsége közgyűlését megelőzően Révész György, a 2012. évi kitüntett és Tóth József alapító a 2014. évi Ezüsfokos Vándordíjat Nagy Lászlónénak.

Nagy Lászlóné az 1970-es évektől a – mai nevén – Raoul Wallenberg Szakközépiskolában és Szakiskolában tanított.

Fiatal, kezdő pedagógusként szívesen vállalta fel az ODK (országjáró Diákkör) szervezését, majd Ajkán végzett túravezetői tanfolyamot. A tanfolyam elvégzése után részt vett a Budapesti Diáksport Szövetség és a Budapesti Természetbarát Sportszövetség által közösen működtetett Szabadidős és Túrabezártság munkájában.

A Budapesti Természetbarát Sportszövetség Esztergomban, a Sípoló hegyen tartott táboraiban és tanfolyamokon ifjúsági csoportokat vezetett, tevékenyen részt vett a szervezésben.

A TEGYOT-TEDOT-okra rendszeresen szervezett és vitt el csapatokat, azokat eredményesen támogatta.

A Magyar Természetbarát Szövetség 2010-ben Gábor Ignác-éremmel tüntette ki.

Tanítványai mind a mai napig nagy tisztelettel beszélnek róla, az érettségi találkozók rendszeres résztvevője.

A Múltunk Öröksége Alapítvány Tájékoztatója

Szerkesztő: dr. Szabó Imre

Felelős kiadó: A Múltunk Öröksége Alapítvány

Szerzők: dr. Pap István, Révész György, dr. Tóth József,

valamint a VALKÓI HÍRMONDÓ és a www.bp18.hu szerzői

Nyomdai előkészítő: Révész György

Nyomás: Poremba Nyomda

Felelős vezető: Poremba Krisztián

25 éves a Tóth Alapítvány

1987 júniusában született meg a dokumentum, amelynek célja azoknak a zsámboki gyerekeknek az év végi jutalmazása, akik „... jeleskedtek Zsámbok jó hírnevének öregbítésében, főként a helytörténeti munkában, a helyi hagyományok ápolásában, a község kulturális értékeinek megőrzésében és gyarapításában...”

A pályázat keretében az elmúlt 25 év során 142 tanuló 241 dolgozatot írt.

A megírt témák rendkívül sokfélék: családi emlékek, történelmi események, a mezőgazdálkodás régi és mai formái, népszokások, népművészeti alkotások, stb.

Ez a hangyaszorgalommal összegyűjtött, gazdag ismeretanyag az alapítványi kezdeményezés nélkül örökre elveszett volna, így viszont a község írott emlékezeteként megőrződik az érdeklődő utókor számára is.

A gyűjtőmunka során nemcsak elődeik nehéz életét ismerték meg a gyerekek, hanem megerősödött bennük az idősebb nemzedékek iránti tisztelet és megbecsülés érzése is!

Nőtt a családon belüli pozitív, érzelmi kötődés az elődök szilárd erkölcsi értékrendjének elismerése, ami a nemzetnevelést is hatékonyan szolgálta.

A pályázat sikere egyaránt köszönhető a vállalkozó kedvű gyerekeknek, a mesélőkedvű idős embereknek, és az iskola pedagógusainak, akik immár negyedszázada lankadatlan energiával buzdítják, szervezik ezt a nemes munkát.

2012-ben megújult alapszabályzattal működik tovább az alapítvány, amelynek kuratóriumi elnöke *Szigetiné Simon Rozália* iskolaigazgató, tagjai *Holló Ilona* polgármester és *Lapu Márta* tanárnő, az iskolai osztályfőnöki munkaközösség vezetője.

Az alapítvány a következő tanévek-re is meghirdeti a pályázatokat, amelyek elbírálás után a tanév végén ünnepélyesen jutalmaznak.

Az elmúlt 25 év alatt összegyűjtött anyagokat a Pest Megyei Levéltár vette át megőrzésre „A ZSÁMBOKI TÓTH ALAPÍTVÁNY PÁLYAMUNKÁI” cím alatt, ahol minden érdeklődő számára megtekinthetők.

dr. Tóth József alapító